

CHAQALOQLAR DISPLAZIYASI: BELGILARI VA DAVOLASH

Yuldashova Nozima Baxodir qizi

2-son Marg'ilon Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoat salomatligi texnikumi

Hamshiralik ishi kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya:

Displaziya (due... va yun. plasis — hosil bo'lish, o'sish) — embriogenez va tugilgandan keyingi davrda a'zo, to'qima yoki tana qismlarining noto'g'ri rivojlanishi. Hozirgi vaqtda dizplaziya xavfli o'smalar rivojlanishidan oldin epiteliy hujayralarining tartibsiz o'zgarishlarini, ya'ni hujayralar va umuman to'qima kompleksining neoplastik (o'sma to'qimalari rivojlanishiga tomon yo'nalgan o'sish), normadan tashqari, o'sma hosil bo'lishiga moyil o'zgarishini anglatadi. Ilgari Dizplaziya faqat yassi epiteliy hujayralariga xos o'zgarish deb hisoblanar edi, hozirga kelib bu jarayonni morfologik jihatdan chuqurroq o'rganish u boshqa to'qima hujayralari, mas, prizmatik, ichki sekret bezlari epiteliysi va hokazoga ham taalluqli ekanligi ma'lum bo'ldi. Hujayra va to'qimalardagi o'zgarishlarning og'irengilligiga ko'ra, displaziyaning 3—4 darajasi tafovut qilinadi. Uning eng og'ir xili “malignizatsiya” — butun to'qimani qoplab oladi, hatto o'smaning invaziyasi bilan tugashi ham mumkin. Displastik o'zgarishlarning tobora kuchayib, rivojlanib borishi pirovardida o'sma paydo bo'lishiga olib keladi.

Kalit so'zlar: displaziya, anomaliya, genetic omil, fizioterapiya

Toz-son bo'g'imi displaziyasi – 186oori'g'implarning rivojlanish davrida tug'ma buzilishi. Displaziya

Ma'lumotlarga ko'ra, displaziya tayanch-harakat tizimi kasalliklarining eng keng tarqalgan tug'ma patologiyalardan biri hisoblanadi, yangi tug'ilgan chaqaloqlarning 3 foizida uchraydi. Shuningdek, qizlarda o'g'il bolalarga nisbatan 186oor baravar ko'proq bo'ladi. Kasallik bir tomonlama yoki ikki tomonlama bo'lishi mumkin.

Agar bolada quyidagi belgilar kuzatilsa, ortopedga murojaat qilish zarur:

Bir yoki ikkala son ochilishining chegaralanishi. Bolaning oyoqlari chanoq-son va 188oorish188'g'imlaridan to'g'ri burchak ostida bukib, yon tomonga ochiladi. Me'yorda uning ochilish burchagi 160 — 180 daraja. Displaziyada bu burchak kamayadi.

«Qirsillash» belgisi chaqaloqlarda uch oylikkacha kuzatiladi. Buni aniqlash uchun chaqaloqning oyoqlari chanoq-son va 188oorish188'g'imlaridan to'g'ri burchak ostida bukib turib, o'rta chiziqqa keltirilib, so'ngra sekin ochiladi, shunda chiqish tomonda qirsillash eshitiladi.

Oyoqlarning kaltaligi. Chaqaloqning oyoqlari chanoq-son va 188oorish188'g'imlaridan bukilib, qoringa simmetrik yaqinlashtiriladi va tizzalar sathida kaltalik aniqlanadi.

Teri burmalari asimmetriyasi. Me'yorda bolaning oyoqlari yozilgan va birlashtirilganda old va orqa sonda teri burmalari simmetrik bo'ladi. Ularning asimmetriyasi o'sha tomonda chanoq-son bo'g'imi displaziyasi borligini ko'rsatadi.

To'liq forig' bo'lish mumkin

Aniq tashxis qo'yilgandan so'ng bemorning 188oori va kasallik darajasiga qarab, ambulator sharoitda yoki statsionarda davolash ishlari olib boriladi. Davolash davomiyligi o'rtacha to'qqiz-o'n bir oyni tashkil etadi. Kasallik o'z vaqtida aniqlanib (3-12 oylikkacha), shifokor ko'rsatmasiga rioya qilinsa, undan to'liq forig' bo'lish mumkin.

Belgilari:

Tajribasiz ota-onalar buni sezmay qolishi ham mumkin. Displaziya yangi tug'ilgan chaqaloqni bezovta qilmaydi, oyoqlarni bir biriga nisbatan qisqarishi, teridagi burmalarni simmetrik emasligi, oyoqlar harakati hajmi cheklanganligi kuzatiladi. Shularni hisobga olib, bolaning dastlabki oylarida, albatta, ortoped-travmatolog ko'rigiga olib 188oorish zarur. Kerak bo'lsa, qo'shimcha tekshiruvlar rentgen, ultratovush diagnostikasi yordamida kasallik aniqlanadi.

Davolashni shifokor nazoratida olib 189oorish kerak. Bunda oyoqlarga to‘g‘ri pozitsiya berish, faol harakatchanlikni saqlash, fizioterapiya muolajalari va uzluksiz butunlay sog‘aygunga davolash zarur.

Asoratlarning oldini olish uchun kasallikni bola hayotining birinchi oylarida tashxislash va davolash muhim ahamiyatga ega. Agar o‘z vaqtida davolanmasa, bolaga jiddiy muammo tug‘dirishi mumkin. Masalan, bola yurishni boshlaganda oqsoqlanish paydo bo‘ladi. Chaqaloq oyog‘ini yon tomonga siljita olmaydi yoki katta qiyinchiliklar bilan bajaradi. Bola kattalashgan sari davolanmagan displaziya oqibatlarini yomonlashadi. Yurish shakli “o‘rdak yurish” deb nomlanadigan shaklga o‘tadi. Bunday bolaning harakatchanligi cheklanadi, boshqa bo‘g‘imlar ham deformatsiyalanadi: umurtqa pog‘onasida skolioz, oyoqlarni tiza va tovon bo‘g‘imlari qiyshayishi kuzatiladi. Kelajakda oyoq mushaklari yaxshi rivojlanmaydi. Toz va tiza bo‘g‘imlariga muntazam og‘riq qo‘shiladi. Umurtqa pog‘onasining qiyshayishi ichki a‘zolar faoliyatini ham yomonlashtiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. <https://med24.uz/uz/bolezn/displaziya-sustavov>
2. <https://uz.wikipedia.org/wiki/>
3. O‘zME. Birinchi jild. Toshkent, 2000-yil
4. <https://avitsenna.uz/>